

Wakame: een Grote Oceaan-exoot. Wordt de impact ook groot?

A. W. Gmelig Meyling, Stichting ANEMOON

Het zeewier *Undaria pinnatifida*, kan 1-3 meter worden. Dit exotische bruinwier met de exotische 'Nederlandse' naam wakame, heeft zich inmiddels in ons land gevestigd en is aan het inburgeren. De gevolgen daarvan zijn (nog) niet duidelijk, maar van enige impact mogen we wel uitgaan.

Vorm

Het olijfbroine wier voelt rubberachtig aan en heeft een glad, zacht, soepel en doorschijnend blad met een kenmerkende middennerf en golvende randen. Het wier hecht zich vast met de typerende, wortelachtige klauwvoet (rhizoid). Daarboven zit vaak een gelobde, harmonica-achtige basis, met een doorsnede van circa 4 centimeter, waaruit in de zomer sporen loskomen. Deze kronkelstructuur wordt naar boven smaller, gaat over in een steel en in de stevige afgeplatte nerf van het blad. Jonge exemplaren hebben een langgerekt, circa 15 centimeter breed blad. Later wordt het blad aan de onderzijde steeds breder (tot ca. 50 centimeter) en wordt zo driehoekig in een punt uitlopend, waarbij het blad vaak scheurt in repen, dwars op de nerf. Oude bladen kunnen uit alleen een dikke nerf bestaan met aan weerszijden smalle langwerpige flappen. De bladvorm is dus afhankelijk van de ouderdom en de omstandigheden van de locatie.

Habitat

Wakame komt voor in rotsachtige kustzones, in het lage getijdengebied tot enkele meters onder de laagwaterlijn,

Jong exemplaar van wakame (*Undaria pinnatifida*), waargenomen in de haven van Burghsluis september 2014. Foto: A.W. Gmelig Meyling

zowel op plaatsen met veel als weinig stroming en een zoutgehalte tussen de 28 en 34 g/l. Het groeit bij een watertemperatuur tussen de 10 en de 15°C. (wintermaanden) en sterft af boven de 23 graden. Het wier is tweejarig.

Verspreiding

Wakame komt oorspronkelijk uit de Grote Oceaan (Pacific) in de omgeving van Korea, China en Japan. Het wordt al sinds mensenheugenis voor consumptie gebruikt. Het werd o.a. in Bretagne ingevoerd om te kweken. Met oesters verspreidde het zich onbedoeld naar diverse plaatsen buiten het oorspronkelijke verspreidingsgebied, zoals in 1971 in het étang van Thau in Zuid-Frankrijk. Inmiddels heeft wakame zich ook in ons land gevestigd. De eerste exemplaren werden gevonden in 1999 bij Yerseke. Inmiddels is het op veel plaatsen in de Oosterschelde aanwezig, met name in havens, op pontons, boeien en dergelijke. Sinds 2008 leeft het ook op enkele plaatsen in de Waddenzee.

Risico's

Wakame is een opportunist die snel nieuwe of verstoorde substraten kan innemen en snel groeit. Het wier vestigt zich graag op beschutte plaatsen, niet alleen op natuurlijk substraat als stenen, maar ook op touwen, boeien, schepen, pontons en steigers. In zacht sediment hecht het zich op schelpen en epifytisch op zeegras of andere wieren. Wakame heeft een brede tolerantie met betrekking tot licht, stroming temperatuur en saliniteit en kan plaatselijk een dichte begroeiing vormen, waardoor andere organismen worden verdrongen. Vanwege al deze eigenschappen zou de soort zich tot een plaagsoort kunnen ontwikkelen, zoals op locaties waar mossels worden gekweekt met behulp van hangculturen en in havens.

Door Stichting ANEMOON worden momenteel inventarisaties en analyses uitgevoerd om na te gaan hoe de soort zich heeft verspreid in de Zeeuwse Delta en havens langs de Noordzeekust. Resultaten van dit onderzoek worden te zijner tijd beschreven in de nieuwsbrief 'Zoekbeeld'.